

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Impius Infelix

Texier, Claude

Augustae Vindelicorum [u.a.], 1695

XVI. Sermo. Impius maledictus in sua Pœnitentia sine satisfactione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-45950](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-45950)

Vera pœnitentia tam prodigiosos causat effectus, nec alii, nisi veri pœnitentes coram throno misericordiæ comparere audent, ut admittantur & audiantur. Falsi verò pœnitentes rejiciuntur cum sua appellatione non sine pœna, aut meliùs loquendo, non sine confusione.

Hoc est, de quo jam tertiâ vice discursum instituo, ut ostendam nimirum, impium esse maledictum à Deo in falsa sua pœnitentia, utpote operibus satisfactoriis destituta. Pro fundamento mei discursus pono gravissimam D. Augustini auctoritatem; *Oportet, ut pœnitentia fructificet, ad hoc ut vitam impetret.* Id est, adhuc ut pœnitentia vitam gratiæ nobis donet, satisfactione animari, necesse est. Fulcio dictam auctoritatem duabus rationibus, quas in duabus sermonis istius partibus, quibus is constat, dilucidabo. Prima sumitur ex parte Dei, cujus gloriam pœnitentia reparare nititur. Secunda ex parte hominis peccantis, cujus illa intendit sanare infirmitates has, quæ deducunt ad mortem æternam. S. Spiritus efflagitemus auxilium & Divæ Virginis patrocinium. *Ave.*

Communis Patrum sensus habet, fructum pœnitentiæ esse satisfactionem, consistentem in operibus pœnali-
bus, & justâ vindictâ à pœnitente ipso de se sumptâ propter commissa sua delicta. Ordinariè insuper pœnitentiam, comparant cum arbore in cœlum usq; protensâ; cujus fructus quamvis cœlites gustare nequeant, gratissimo tamen eis sunt spectaculo, adeò, ut si gaudium cœlo exulare contingeret, fructus isti triste exilium hoc compensarent: *Gaudium erit in cœlo super uno peccatore pœnitentiam agente.* Pœnitentia est arbor, cujus radix contritio videlicet, est recondita in fundo cordis, truncus arboris est resolutio firma & inconcussa, folia arboris sunt confessio, quæ prodit ex ore,

DIVISIO.

I.

Punctum.

Lucæ 15. 7.

ore, fructus autem sunt opera satisfactionis, quæ manibus demonstrantur. Id ipsum docet Gregorius Magnus, communem & ordinariam mundanorum pœnitentiam assimilans ficui Evangelicæ à Christo maledictæ non ob radicem, quòd hæc lateat occulta, minùs adhuc propter folia, quæ omnia sola sunt inutilia, sed ratione fructuum, è quibus arbor pœnitentiæ dignoscitur; *A fructibus eorum* Scia-
 tis igitur, monet nos Sanctus hic Pontifex, minimè probari folia confessionis, nisi connexa sibi habeant opera satis factio-
 nis: *Idcirco omnis peccatorum confessio recipitur, ut pœnitentiæ fructus subsequatur.*

Math. 7. 16.

Pacian. Epist.
31.

Notate, scribit Pacianus excellens Pœnitentiæ magister, quòd pater familias non sit contentus cum arbore frugiferâ, nec animum deponat eam resecan-
 di, quantumvis floribus & foliis abundet; sed fructus petat & inquirat, iis autem viduatam maledictione percipiat. *Vides fructum in sarmentis requiri.* Quinam verò sunt fructus isti? *Fructus sunt detrimenta carnis, damna letitiæ, damna patrimonii, vitæ labores.* Mortificationes, elemosynæ, austeritates vitæ constanter laboriosæ.

Ratio Theologica hujus veritatis desumitur exinde, quòd Pœnitentia secundùm Scholasticos sit peculiaris virtus à Deo præcepta in Scripturis sacris, quæ relationem & similitudinem habet cum justitia commutativa & vindicativa, in quantum ex una parte contendit satisfacere Deo, reparando æqualitatem violatam, ac restituendo Deo gloriam ademptam; ex altera item parte intendit punire & castigare, quod culpabile. Pœnitentia ergo non est particularis virtus talis, qualem descripsimus per solum dolorem internum de peccato commisso, siquidem charitas eum elicit. Sed pœnitentia armata sit oportet gladio doloris alicujus vindicativi.

Idem

damnare & perdere cogitabat, hanc verò devincat, gloriose triumphet, sicq; ipsa sola hinc regnet. At eodem temporis momento, fingite, Justitiam cælo descendere in cor hominis, ut de illius sceleribus vindictam sumat.

Psal. 84. 12.

S. Augustinus in hæc verba; *Justitia de cælo prospexit*, doctè pro more suo veritatem istam nobis explanat; quando misericordia, ait, benè vidit, quòd cum corde humano nil efficere valeat, nisi prius cor Divinum permovisset, hic initium sumit, eiq; repræsentat ex una parte peccatorem per gratias ipsius actuales ac prævenientes jam dispositum, jam humiliatum ac dejectum, suspiriis & lachrymis vacantem, cum publicano pariter percutientem pectus suum:

Lucæ 18. 13.

Propitius esto mihi peccatori. Ex altera parte exhibet eadem misericordia Christum sanguine suo respersum, plagis undiq; coopertum, supra Crucis arborem agonizantem cum clamore non tam ore, quàm hientibus vulnerum scissuris

Lucæ 23. 34.

Psal. 84. 12.

expresso: *Pater dimitte illis.* *Justitia de cælo prospexit*, quæ ad intuitum talium objectorum victam se & flexam per misericordiam se agnoscentis, huic locum cedit: tunc misericordia victrix patrat stupenda in corde Dei prodigia pro favore & bono peccatoris. Quis credere posset unquam, quòd illa Deum quòdammodo ad agendam pœnitentiam redigat, ad revocandum nempe decretum de homine disperdendo conceptum? hæc nobis persuadere conatur

Tertull. lib. de Pœnit.

Tertullianus: *Deus primus in seipso pœnitentiam dedit, rescissa sententia pristinarum irarum, parcens imagini suæ.*

Psal. 84. 7.

Ecce conversionem Dei, quam Prophetæ ad nostram conversionem prædicant necessariam; *Convertere & convertar; Tu conversus vivificabis nos.* Deus itaque hinc conversus, seu victus & mutatus, si sic loqui licet, per suam misericordiam, contestatur, se in peccatoris gratiam non nisi pacem

pacem & salutem meditari: *Ego cogito cogitationes pacis.* Jerem. 29. 11.
Ille jam dicit interprete D. Augustino, *Conversus est ad puniendum peccatum suum, & ego convertar, ne puniam eum:*
Convertitur peccator à misericordia mea præventus, ut puniat delictum, convertar & ego, ut parcam; *parcamus homini, quia sibi ipsi non pepercit.*

Sed interea, dum Misericordia gloriosa victrix tam fructuosè pro bono peccatoris laborat in corde Divino, intueamur, quid in humano pectore Justitia operetur, id est hic loci, ubi suam debet stabilire mansionem, & regnare. Hinc quidam Theologorum docuere, pœnitentiam esse aliquam effusionem & effluviùm Justitiæ Divinæ in corde hominis: ubi necessarium est, ut idem suo modo peragat, quod antecedenter in corde Dei effecerat, antequam inde per Misericordiam, sic loquendo fuerat depulsa. Illa erat in causa, quòd Deus conceperit odium aversionis & odium vindictæ. Neesse proin est, ut pari modo in corde pœnitentis duplicem hunc sensum excuset; primò quidem odium aversionis, vi cuius ille intuitu multitudinis & enormitatis suorum flagitiorum horrorem concipiat, se detestetur, seq; ut infensissimum suimet inimicum respiciat: secundo odium vindictæ, quo mediante ad se plectendum, & castigandum rapiatur.

Discursus etiam ille est Tertulliani; *Pœnitentia in peccatorem pronuntians, pro Dei indignatione fungatur.* Oportet, ut pœnitentia occupet locum, vices agat justitiæ idq; in peccatorem statuatur, quod alioquin justitia statuisset: id est, sistere reum debet coram tribunali conscientiæ, causam ipsius examinare, perlustrare informationes vitæ illius; ita, ut si istum perfidiæ aut rebellionis in suum supremum Dominum agnoscat convictum, si deprehendat

Tertull. ubi
sup.

eum ingratitude nota laborare, Divinorum bonorum
 dissipatorem, aut, quod plus, in Deicidium conspirasse,
 pœnitentia officium exercens, vocatis prius in consilium,
 Matth. 26, 66. ratione ac fide, *quid vobis videtur*, pronuntiet tandem sen-
 tentiam condemnationis in his terminis à S. Bernardo
 Ibidem. comprehensam: *Reus est mortis, Crucifigatur*. Verus dein-
 de pœnitens conformiter promulgationi istius decreti
 contra seipsum insurgit; *Pœnitens est homo iratus sibi*: Li-
 ctoris partes assumit, seq; Cruci affigit; tandem sibi etiam
 postremum mortis ictum infligit, *veterem hominem cum*
actibus suis gladio pœnitentiae enecat, inquit Guericus Ab-
 bas; *vel perdit animam suam, non ponendo eam ut Martyr,*
sed affligendo eam ut pœnitens. Ita S. Bernardo placuit loqui.
 Sic in continuo Martyrii exercitio, sive *sub imagine Marty-*
rii, ut verbis antiquissimi Ecclesiæ Patris utar, *veniam cœ-*
lestis misericordiae expectat.

Racharius.

Hæc satis esse credo ad convincendam falsitatis pœni-
 tentiam ordinariam à Christianis hujus sæculi institutam.

Resumamus discursum nostrum, & dicamus: pœni-
 tentia in quantum est virtus, involvit vindictam & puni-
 tionem peccatoris. Quare: quia ipsa Deo restitutionem
 facere tenetur ob illatam ei injuriam, per pœnam, quæ sit
 æqualis delectationi vitiosæ captatæ in adhæsione & abusu
 creaturæ. In quantum est Sacramentum exigit satisfac-
 tionem, ad hoc ut sit perfecta: id ostendimus cum Conci-
 liis & Patribus, probavimus etiam per rationes Theolo-
 gicas.

Si illam consideremus, prout Sacramentum, est quod-
 dam iudicium. Atqui omne iudicium supponit serium
 examen rei, sententiam ac pœnam criminibus ejus pro-
 portionatam. Omnis ergo pœnitens, qui apprehenso per
 admi-

adminiculum fidei fuorum delictorum enormi excessu, unaq; necessitate eadem castigandi, nihilominus impunita transmittit, quiq; maleficū sine multā dimittit absolutum, evidenter iudex esse corruptus, sententia ipsius manifestè convincitur injustitiæ, adeoq; ejusdem pœnitentia nulla habenda est. Divinus Iudex talem absolutionis formam non ratificat, & Justitia Divina videns, quòd libertas hominis sit impedimento, quò minùs in corde falsi istius pœnitentis operetur, eaq; permittere nolit, ut vindictam de illius culpa sumat, revertitur in cor Dei, ibiq; officium resumit puniendi reum, culpæ obnoxium. Fratres mei, inculcat nobis D. Paulus, si nosmet ipsos dijudicaremus nos 1. Cor. II. 21. ipsos pro merito reatus plectendo, à Deo non judicemur, minùs puniremur; sed quia ipsi nos judicare, nostra delicta vindicare detrectamus, æquitas exigit, ut Deus hoc nos corripiendi & castigandi officium in se suscipiat. Necessitatem istam Tertullianus fundari existimat in principio illo: *Omne factum sive bonum sive malum Deum habet debitorem*; bonum ut præmiet, malum ut puniat. Hinc requiritur, concludit idem Doctor, ut per pœnas temporales & austeritates rationi conformes aliquo modo compenseis æterna supplicia, quæ per scelera vestra aliàs in Deum admittis commiseruntis: *Temporali afflictione, non dicam frustratur, sed expungat æterna supplicia.* Vel ut clariùs loquamur: necesse est, ut per pœnas satisfactorias applicetis vobis merita Sanguinis, & fructus satisfactionum Servatoris nostri, Domini Jesu Christi.

Quapropter cum D. Augustino denuo vobis inclamo; non sufficit, dolere de peccatis, emendare vitam, confiteri peccata, exiguntur præterea opera pœnitentiæ satisfactoria: *Parum est, pœnitere, nisi pœnitentiam egeris; ad emendanda*

danda enim crimina vox sola pœnitentis non sufficit: ingentia peccata non verba tantùm sed opera querunt. ita S. Augustinus.

Veniamus nunc ad experientiam. Dicite mihi, num inter hos vel illos pœnitentes sæculi noveritis signa istius odii averſionis, istius odii vindictæ? an hîc advertatis ejusmodi castigationes, tamque rigidas animadverſiones?

Nonne potiùs copiosam hæc corrupta præſentis sæculi tempora conquerendi materiam subministrant, æque ac D Gregorio Nyſſeno, de ſuis olim lamentanti: *Nos pœnitentiam verbis pollicemur, factis verò nihil?* multa ostentamus folia, sed modicos exhibemus fructus. Verum quidem est, inquam, nos foliis gloriari, nos ſingulis menſibus, aut ſolemnioribus per annum feſtis Sanctorum inſtituere confeſſiones: sed quem in finem? Sancti docent, tales confeſſiones eſſe folia prorsus inutilia, cùm actiones noſtræ demonſtrent, quod nequaquam ſimus præditi voluntate faciendi fructus pœnitentiæ, quales ſunt, orationes, jejunia, eleemoſynæ nobis injunctæ.

Domicellæ, matronæ iſtæ, quæ luſu non ſe recreant, sed occupando fatigant animum, & fortassis lucri intentione, quæ contra mentem mariti curam familiæ negligunt, noctes, diesq; chartarum foliis comburunt, nec raro cum notabili jactura bonorum, unde famulorum ſtipendia exolvenda, aut egenorum opificum debitæ mercedes, prolixo abhinc tempore contractæ, eſſent diluendæ. Dicite mihi; dominæ iſtæ eo jam pollent intelligendi acumine, que probè cognoscant, non unum duntaxat committi peccatum in modo vivendi ad eò a ſanctimonia Religionis Chriſtianæ remoto: in confeſſione proinde ſe de hoc accuſant, quis dubitet? ſi hoc fiat; poſt peractam confeſſionem

nem

nem refarcient temporis illius inutiliter deperditi jacturam, satisfacient irato Numini multarum precum recitatione, librorum asceticorum lectione, assiduâ Sacrarum, concionum frequentatione. Non, nec simile quidquam illæ in animum inducent cogitandum, quin potius lusum continuabunt, tempus tam malè, quàm antehac, impendent, nihilominus se jactitabunt, suam pœnitentiam ritè se consummâsse.

Personæ istæ mollitiei ac sensualitati penitus immerse, quæ tamdiu suo corpori litârunt in detrimentum & contemptum suæ animæ, satisfaciëntne aliquando offenso Deo per indictas sibi carnis austeritates, per mortificationes & jejunia? Quid de austeritatibus ingeritis? solum hoc verbum non sine terrore excipiunt, nequidem dimidiam horam suo detrahent somno.

Denique hi avari, ambitiosi, voluptuarii, quando exomologesin instituunt, num simul peccata sua expiant actionibus oppositis, quæ contrarientur eorùm vitiis? Nihil minùs. Ubi ergo sunt pœnitentiæ, quæ sponte assumuntur ad supplendas tot, tantasq; inordinationes? Ubi supplicia ordinata in vindictam tam enormium flagitiorum? O corruptionem morum nostrorum! O laxitatem horrendam à rigoribus primitivæ Ecclesiæ declinantem! Num sic abutamur pœnitentiâ? Quòd si hoc sit, proh Deum immortalem! quot arbores steriles, quot ficus infructuosæ in horto Ecclesiæ, quæ nihil proferunt præterquàm folia & apparentias fallaces pœnitentiæ, expectare debent Divinam maledictionem, per quam exsiccandæ, omni pietatis sensu & succu privandæ, erunt omni virtute, ac veri Christiani notis inanes, quò citiùs per fatales repentinæ mortis ictus, aut terribiles à Deo immissas desolationes exscindantur! *Nunquam ex te fructus nascatur in sempiternum!* Matth. 21, 19.

Abi

Abi infelix Christiane, à longo jam tempore singulis per annum mensibus confiteris: ubi sunt fructus tuæ pœnitentiæ? ubi sunt tuæ preces, tua jejunia, ubi mortificationes, austeritates tuis offensionibus commensurata?

II.
Punctum.

Assumo alteram rationem ab utilitate peccatoris petitam, quòd pœnitentia sanare conetur perverfos illius habitus, quibus ad malum abstrahitur, eique bonum quodammodo impossibile redditur.

Oecumenicum Concilium Tridentinum hoc prædicationis meæ objectum pertractans, probat necessitatem satisfactionis quadruplici ratione optimè fundatâ. Primò, quòd pœnitentia, prout jam diximus, debeat esse fructuosa. Secundò, quòd officium ipsius sit, uti etiam ostendimus, reparandi injuriam Deo irrogatam. Tertiò, quòd necessariò sit medicinalis. Quartò, quòd eidem incumbat renovare in nobis imaginem Christi Crucifixi.

Tertiæ rationi insisto, ac dico, Sacramentum Pœnitentiæ non solùm esse tribunal, ubi absolvitur pœnitens cum annexa tamen conditione pœnæ alicujus subeundæ, sed insuper institutum ad medelam infirmis animabus nostris adhibendam, ad tollendas debilitatis & languoris reliquias, quæ remisso quantumvis peccato animæ adhuc inhærent, eamque in periculum gravis relapsûs constituunt.

Unde Concilium Tridentinum duo nobis digna consideratu proponit: primum, quòd in Sacramento Pœnitentiæ dolor qualiscunque, propositum licèt efficax à nobis conceptum perfectæ sanitati nos restituere non possit, seu obtinere integram peccatorum & completam remissionem sine copiosis lachrymis & afflictationibus: *Ad remissionem plenam & integram peccatorum sive magnis nostris flecto*

fletibus & laboribus pervenire nequaquam possumus. Quam ob causam Patres communiter Pœnitentiam appellârunt baptismum laboriosum.

Concilium dogmatis sui rationem producit desumptam ex infelicibus ac funestis effectibus post deletam culpam residuis. Quorum sunt duæ species, alii proveniunt ex parte Dei, alii ex parte peccatoris; hisce reliquiis omnino obviandum ad perfectam sanitatem consequendam, quod tamen aliter fieri nequit, quàm per satisfactiones rigidas ac pœnales. Sunt igitur istæ necessariae ad hoc, ut pœnitentia animæ reddatur verè medicinalis.

Peccatorum reliquæ respectu Dei sunt quidam languor & remissio cordis, vi cujus ille nobis eas non communicabit gratias, quas communicasset, si nunquam deliquissemus; ad minus, per rigorosam hanc pœnitentiam nostræ innocentæ jacturam non reparamus, nec ejusdem iram totaliter placamus.

Doctores istud nobis declarant per comparisonem patris aut Regis cujusdam, qui suis quidem ignoscunt, non tamen cum iisdem confestim tam familiariter agunt, ac antea consueverant, sed experimentum capere volunt, quid culpæ reus sit facturus. Hinc David exclamans petit: *Amplius lava me. Quid amplius quæris? pristinum meum decorem quero.* Desidero ô Domine, ut mea pœnitentia ex integro satisfaciatur tuæ justitiæ, sicq; priorum gratiarum copiam denuò in me licet immeritum derivare digneris. *Si pœnitentia finitur, quærit S. Augustinus, quid relinquitur de venia? tam diu enim sustentatur à gratia, quam diu sustentatur à pœnitentia.*

Psal. 50. 46

Idem Sacrum Concilium nos instruit, quòd opera pœnalia & satisfactiones, de quibus loquimur sint propria

Pp

& effi-

& efficacia ad acquirendam sanitatem remedia, eoquod tollant malignos nostros habitus, peccatori etiam post destructam peccati naturam tanquam infaustæ & funestæ ejus reliquiæ immanentes: *Hæ satisfactoria pœna medentur peccatorum reliquiis & vitiosos habitus tollunt.* Est Concilii aphorismus.

Necessarium proinde censet S. Hieronymus, ut anima agnoscens se carne circumdatam, per læsiones suarum noxarum transfossam, carnem ipsam penitus emortuam, omnino putrefactam, cui ferrum & ustiones debeant applicari pro recuperanda sanitate, constanter suum interpellet medicum, ab illo poscat: ure carnem meam, aperi plagas meas, amaris potionibus intercipe & exsicca omnes malignos humores, qui fons & origo malorum meorum existunt: ego sum, qui inordinate vivendo me læsi, sum ego pariter, qui vivendo medicè læsionem restaurem: *Mei vitii fuit, ut vulnerarer, doloris mei sit, ut postea sanitatem recuperarem; non Deus nostris cruciatibus pascitur, sed delictorum morbos medicamentis contrariis medetur.*

Vult ille, ut, qui se ei subtraxerunt per mundi hujus delicias, ad ipsum redeant per dolorem & amaritudinem carnis; ut qui antea sunt lapsi, seducti operibus illicitis, se denuò erigant abstinendo licitis & legitimis; ut plaga per superbiam inflicta sanetur per vitam humiliatam & abjectam.

Discursus hic est D. Gregorii, qui in quodam loco receptam post peccatum valetudinem ope pœnitentiæ comparat ulceri alicui in veterato; ad quod tria, ut ille observat, pro ejusdem sanitate integrarequiruntur necessaria. Primò, ulcus transfodi & aperiri debet. Secundò, pus exprimi. Tertio, emplastrum vel unguenta congrua appli-

applicari, opus est, quibus partes læsæ pristinae integritati restituantur. Contritio servit instar lanceolæ, quâ cor peccato inquinatum ac corruptum effodiatur: oris confessione & offensusarum declaratione pus foras emittitur; hoc tamen necdum sufficit, satisfactio enim curæ isti ultimam manum adhibere debet: *Tunc bene sanatum peccatorem cernimus, cum digna afflictionis austeritate delere nititur, quod loquendo constet.*

Quapropter Pacianus eos, qui confitentur, non tamen pro suis peccatis satisfaciunt per pœnas suis infirmitatibus proportionatas, comparat ægrotis symptomata quidem sua medico explicantibus, abniventibus deinde haurire amaritiam medicamenti sibi præscripti: vel etiam iis, qui plagas suas chirurgus detegunt, imò incisionem fieri permittunt, partes affectas ulceri proximas comprimi sustinent, ut nociva materia exinde possit derivari; at nolunt, ut vulneri pulvis inspergatur, emplastrum eidem admoveatur: *Plagas quidem aperiunt ac tumores medicis, sed admoniti, quæ apponenda sunt, negligunt, aut quæ bibenda fastidiunt.*

Ne imitemur modum hunc curandi à ratione tantoperè adhorrentem, adeoque excœcatum; sustineamus & sumamus remedia, ut obrineamus sanitatem; voluntariè subeamus in præsentī vita dolores pœnitentiæ salutare, ut in cœlesti beatitudine possideamus gaudium plenum, felicitatem æternam. Amen.

